

Federaal Agentschap
voor de Veiligheid
van de Voedselketen

DG Controlebeleid
Directie Diergezondheid
en Veiligheid van Dierlijke
Producten

CA-Kruidtuin
Food Safety Center
Kruidtuinlaan, 55
1000 Brussel
Tel. 02 211 82 11
Fax 02 211 86 30

www.favv.be
S2.pccb@favv.be

ON 0267.387.230

Aan verantwoordelijken van dierentuinen

Correspondent:

Telefoon:

E-mail: covidanimals@favv.be

Uw brief van

Uw kenmerk

Ons kenmerk
PCCB/S2/VCR/

Bijlagen

Datum
05/03/2021

Betref : Aanbevelingen bestemd voor dierentuinen met betrekking tot beschermende maatregelen tegen SARS-CoV-2

Mevrouw, Mijnheer,

Uit de resultaten van diverse wetenschappelijke studies en gerapporteerde gevallen van natuurlijke infectie met het SARS-CoV-2-virus (het verantwoordelijke agens van Covid-19 bij de mens) bij dieren blijkt dat bepaalde in het wild levende diersoorten die in gevangenschap kunnen worden gehouden, op dezelfde manier vatbaar zijn voor SARS-CoV-2 als bepaalde gezelschaps- of landbouwhuisdieren. Gevallen van infectie van in gevangenschap gehouden wilde dieren werden in verscheidene dierentuinen in verschillende landen¹ gemeld.

Verscheidene diersoorten die in dierentuinen aanwezig kunnen zijn, worden dan ook in verschillende mate vatbaar geacht voor SARS-CoV-2². Daarom is voor hen meer bijzondere aandacht noodzakelijk. Volgens de huidige kennis, gaat het om :

- [marterachtigen](#) ;
- [katachtigen](#) ;
- [knaagdieren](#) (of Rodentia, zoals Cricetidae, Muridae, Gliridae en Sciuridae);
- [niet-menselijke primaten](#) ;
- [canidae](#) ;
- bepaalde soorten [chiroptera \(vleermuizen\)](#) ;
- [leporidae](#) ;
- [erinaceidae](#) .

Tot dusver zijn in dierentuinen wereldwijd hoofdzakelijk grote katachtigen (leeuwen, tijgers en poema's) besmet met SARS-CoV-2, maar er zijn ook gevallen vastgesteld bij 3 gorilla's in de dierentuin van San Diego in de VS. In België werd geen enkel geval gemeld. De klinische verschijnselen die bij deze verschillende dieren werden beschreven, waren matig (zelfs afwezig bij sommige contactdieren die positief testten) en bestonden uit ademhalings symptomen (hoest, piepende ademhaling, bloedneus of inspanningsintolerantie) en mogelijk verlies van eetlust. Alle dieren zijn volledig hersteld, behalve een tijgerin uit een dierentuin in Zweden. Zij had ernstige ademhalings symptomen die gepaard gingen met belangrijke neurologische symptomen (de enige uitzondering die neurologische symptomen vertoonde). In combinatie met haar hoge leeftijd, moest zij om welzijnsredenen worden geëuthanaseerd.

Tot op heden zijn slechts enkele gevallen van SARS-CoV-2-infectie bij wilde dieren gemeld in dierentuinen en de grote meerderheid van deze infecties wordt in verband gebracht met

Onze opdracht is te waken over de veiligheid van de voedselketen en de kwaliteit van ons voedsel, ter bescherming van de gezondheid van mens, dier en

¹ <https://www.oie.int/en/scientific-expertise/specific-information-and-recommendations/questions-and-answers-on-2019novel-coronavirus/events-in-animals/>

² - Risk Assessment Group Covid-19 Animals (RAGCA), subwerkgroep Wildlife: [Risico-evaluatie van de overdracht van het SARS-CoV-2 naar de wilde fauna](#)

- [Advies 19-2020](#) : Zoönotisch potentieel van SARS-CoV-2 (Covid-19-agens bij de mens): risico van infectie van mens op dier en van dier op mens

eerdere infecties bij hun verzorgers. Voorzorgsmaatregelen voor het personeel, maar ook voor de bezoekers, zijn dan ook noodzakelijk om de gezondheid van de dieren te waarborgen. Deze maatregelen zijn des te belangrijker in het kader van de heropening van de dierenparken voor bezoekers.

Ter aanvulling op de barrière- en beschermingsmaatregelen van de Nationale Veiligheidsraad voor de personeelsleden en de bezoekers moeten de volgende aanbevelingen worden toegepast voor dieren die vatbaar zijn voor SARS-CoV-2 :

Aanbevelingen voor het personeel

- Alle (directe en indirecte) contacten vermijden tussen dieren en een persoon die besmet is of vermoedelijk besmet is met het SARS-CoV2-virus (dit kan betekenen dat de verzorgers van de dieren regelmatig moeten worden gescreend; dit moet worden besproken met de arbeidsgeneesheer);
- Nauw contact (aantal personen, tijd en frequentie) met de dieren beperken (hanteren of nabijheid in een besloten ruimte) ;
- Een masker dragen bij elk nauw contact met de dieren of in aanwezigheid met dieren in een afgesloten ruimte;
- Het wassen en ontsmetten van de handen vóór en na het hanteren van dieren en bij de in- en uitgangen van gebouwen en plaatsen waar dieren verblijven, verplichten en mogelijk maken;
- Het wassen en ontsmetten³ van herbruikbaar verzorgingsmateriaal vóór en na gebruik verplichten en mogelijk maken wanneer het wordt gebruikt voor verschillende diersoorten of afzonderlijke compartimenten voor dezelfde diersoort.

Aanbevelingen voor de bezoekers

- Een veiligheidsafstand respecteren van minimum 2 meter tussen bezoekers en dieren;
- Het dragen van een masker in het park verplichten;
- De verzorging van de dieren tot het personeel en enkel tot gekwalificeerde personen beperken.

Deze aanbevelingen moeten in de mate van het mogelijke worden toegepast en zodanig dat de veiligheid van het personeel en het welzijn van de dieren gewaarborgd zijn.

Er moet eveneens aan herinnerd worden dat besmetting met SARS-CoV-2 bij alle dieren aangifteplichtig is sinds 29 juni 2020. De verantwoordelijken van de dierentuinen en de verantwoordelijke dierenartsen moeten elke verdenking van SARS-CoV-2-besmetting⁴ bij dieren melden aan de lokale controle-eenheid van het FAVV⁵. Verzorgers moeten extra waakzaam zijn voor elke abnormale sterfte of morbiditeit bij gevoelige dieren. Bijzondere aandacht moet ook worden besteed aan gevoelige dieren die in contact zijn geweest met een persoon die besmet is of vermoedelijk besmet is met Covid-19. Meer informatie is te vinden op de FAVV-website over besmetting met SARS-CoV-2 bij dieren (<http://www.afsca.be/professionelen/publicaties/mededelingen/covid19/dieren.asp>).

Gelieve voor algemene vragen over dit onderwerp een e-mail te sturen naar covidanimals@favv.be. Voor praktische vragen die specifiek zijn voor uw situatie, gelieve

³ De lijst met biociden die werkzaam zijn tegen het SARS-CoV-2-virus kan worden geraadpleegd op de website van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu via deze link : <https://www.health.belgium.be/nl/covid-19-tijdelijke-toelatingen> .

⁴ De RAG-CA heeft aanbevelingen gepubliceerd voor de diagnose van SARS-CoV-2 bij gezelschapsdieren, die tot op zekere hoogte kunnen worden overgedragen op dieren in dierentuinen : http://www.favv-afsca.fgov.be/professionelen/publicaties/mededelingen/covid19/_documents/20200707-RAGCA-RECO-Diagnose_NL_4_site.pdf

⁵ Het formulier voor de verplichte melding en de contactgegevens van de LCE's zijn beschikbaar via deze link : <http://www.favv-afsca.fgov.be/professionelen/meldingsplicht/wetgeving/>

contact op te nemen met uw FAVV lokale controle-eenheid (<http://www.favv-afsa.fgov.be/professionelen/contact/lce/>).

Met hoogachting,

Jean-François Heymans (Get.)
Directeur-generaal